

ВЭЗЭ КОММУНИСТ

В Л К С М
Маробком
дэи
Горком
орган

Иошкар-Ола оласэ избирательный округ избиратель-шамыч дэч

Сталин йолташлан письма ШЭРГЭ ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ!

Иошкар-Ола шәмәр-шамычын СССР Вәрховный Советыш кандидат-шамычым выдвигатлыме да регистрироватлыме лүмәш погынышо лу тужам йөнгән митингышт пүтывь марий калык лүм дәнә тылат, мәннан шәргә вождь да тувныктышо, пламеннә, большевик саламын колта.

Тый, мәннан шәргә Иосиф Виссарионович, мәннан вөрч кажнә кечын ачала тыршымашым ончыктәт да мәннан пийалан, культурно, йывыртмашан илышышкә, коммунизмын ленинский корво дәнә вангайт.

Социализмын сәнгымышжә-шамыч кугу, моткоч кугу улыт. Мәннан алыште илыш вәсәла да йывыртмашан. Тидым чылажымат тыйын мудрый вуйлатымәт дәнә ыштәш шуктымо. Тый, Иосиф Виссарионович, шкәндын гәниальнә ушәт дәнә, шкәндын кидәт дәнә стахановский диважыным пәнгыдәмдәнәт. Фабрикыште, заводшто, совхозышто да колхозышто кажнә производствәннә сәнгымыш Тыйын лүмәт дәнә ойрылдымын кылдалтын.

Октябрь социалистический революций дәнә уәш шочшо марий калык тланәт, Сталин йолташ, шкә радәжым коммунистический партий да тудын Цәнтральный Комитәтшә йыр адакат чакрак чумыраш, шкәжын чыла вийжым, а вүлөш лийәш гын, илышыжымат партий паша вөрч, коммунизм паша вөрч пуаш сбра.

Мә калыкын тушманжә-шамыч дэк—фашизмын троцкистско-бухаринский агәнтыш-шамыч дэк вәпримирмә лийәш сбра, буржуазнә националистический посләдыш шамычым мучаш мртә кулән пытарәна да тыйын мудрый вуйлатымәт почәш социалистический строительство пашаште у сәнгымышым ыштәш шуктына.

У, туваштә ән демократический Конституций почәш, кудын творәшә Тый, мәннан шәргә Иосиф Виссарионович, улат, мәннан республикын ән сай йөнгә-шамычым, социалистический родивылан, коммунизм пашалан мучашдымын прәдәннә-шамычым выдвигатлән улына.

Мәннан кандидат шамыч воклаштә Казанский избирательный округышто баллотироватлаш кугу учонын, лүддымын Арктикым сәнгән налшә, мәннан родинын ушанлә әргыжә, Совет Ушәм Герой Отто Юльевич Шмидт шкә кәлшымашым пуәв. Тидын дәнә мән пийалан улына. Тудын вөрч, ончыл, Ленин-Сталин партий пашалан прәдәннә йөг-вөрч, мән чыланат, ик йөг сәмын, исторический кечын—12 декабрьыштә—йүкнам пуәна.

Пашазә, служышо, колхозник шамыч да чыла шәмәр интеллигентий тыланәт, Сталин йолташ, йүкнам тудын вөрч пуаш сбра, кә калыкын тушманжә-шамыч дэк вәпримирим, кә Ленин-Сталин партий пашалан прәдән, кә шкә илышыжым шкәжын социалистический родиныжә вөрч, туваштә коммунизмын сәнгымышжә вөрч пуаш иамдә.

Вийән лийжә мәннан куатлә, әрыкан, сәгаш лийдыме родина!

Вийән лийжә демократический Конституцийын творәшә, калык шамычын йбратыме вождь да социалистический сәнгымышын организаторжә Сталин йолташ!

Марий АССР гыч СССР Вәрховный Совет депутатыш кандидатым рәгистриватлымаш

Национальнә Совет сәйлышашлан Марий Турәк 402 №-ан окружной избирательный комиссияжә олаште илышә, ВКП(б) 1893 йыштә шочшо, ВКП(б) члән, СССР Совнарком паша управлйаушый Николай Александрович Петруничевым рәгистриватлән.

Иуриң Маркожтрәст пашазә стәхановәц Василий Федорович Торәйев йолташым Национальнә Советыш сәйлышашлан Иуриңысә 407 №-ан окружной избирательный комиссияжә Национальнә Совет депутатыш кандидатлан рәгистриватлән.

Сурәтыште: Совет Ушәм герой, академик, СССР Вәрховный Советын Национальнә Совет депутатыш кандидат О. Ю. Шмидт, Марий АССР Наркомвнутдел, Национальнә Совет депутатыш кандидат Карачаров, ВКП(б) обком сәкрәтарь пашам шуктышо Союз Советыш кандидат Жаднов йолташымт йубилейный плащальыште трибуныш кайат.

Фото Овәчкинын

СССР Вәрховный Советыш кандидат-шамычым рәгистриватлымаш

МИКОЙАН Анастас Иванович—Национальнә Совет депутатыш кандидатлан Иярәванский-Оалинский (Армян СССР) окружной избирательный комиссияжә рәгистриватлән.

АНДРЭЙЭВ Андрей Андрэевич—Союз Совет депутатыш кандидатлан Ашхабад (Туркмен ССР) окружной избирательный комиссияжә рәгистриватлән.

ЧУБАРЬ Влас Яковлевич—Союз Совет депутатыш кандидатлан Харьковский сәльский окружной избирательный комиссияжә (Украин ССР) рәгистриватлән.

ЖДАНОВ Андрей Александрович—Союз Совет депутатыш кандидатлан Ленинградлан Володарский избирательный округысә окружной избирательный комиссияжә рәгистриватлән.

ДИМИТРОВ Георгий Михайлович—Союз Совет депутатыш кандидатлан Ярослав область, Костровский окружной избирательный комиссияжә рәгистриватлән. Димитров йолташ 1882 йыштә шочын, ВКП(б) члән, Коминтерн Исполкомын генеральнә сәкрәтарьжә.

МАНУИЛЬСКИЙ Д. З.—Союз Совет депутатыш кандидатлан Асмольский избирательный округысә окружной избирательный комиссияжә (Казахский ССР) рәгистриватлән.

ЭЙХЭ Н. И.—СССР Мләнә паша калык комиссар—Союз Совет депутатыш Новосибирский окружной избирательный комиссияжә рәгистриватлән.

ВЫШИНСКИЙ А. Я.—Союз Совет депутатыш кандидатлан Волеский окружной избирательный комиссияжә (Саратов область) рәгистриватлән. ССР Ушәм прокурор.

ГРОМОВ М. М.—Совет Ушәмын геройжә—Союз Совет депутатыш кандидатлан Галинский окружной избирательный комиссияжә рәгистриватлән. (Ярослав область).

ПАПАНИН И. Д.—Совет Ушәмын геройжә, „Северный полюс“ Полярный станийын вәчальнәшә—Национальнә Совет депутатыш Петрозаводский окружной избирательный комиссияжә (Карел АССР) рәгистриватлән.

ШВЭРНИК И. М.—ВЦСПО сәкрәтарь—Национальнә Совет депутатыш сайлаш кандидатлан Свердловский окружной избирательный комиссияжә рәгистриватлән. (Свердлов область).

СТАХАНОВ А. Г.—Стәхановский диважынын инициаторжә—Союз Совет депутатыш кандидатлан Ворошиловский окружной избирательный комиссияжә (Донецк область) рәгистриватлән.

ВЛКСМ ЦК сәкрәтарь ПИКИНА йолташ Ронгышто лийын

20 ноябрьыштә ВЛКСМ лүм дәнә Бахтин, Ронгышто Совет Ушәм герой, ЦК сәкрәтарь, Национальнә Совет депутатыш сайлаш кандидат В. Ф. Пикина йолташ дән ВКП(б) Обком сәкрәтарь пашам шуктышо Союз Совет депутатыш кандидат З. Я. Жаднов йолташымт Ронгыш миймышт лүмәш районгышто шукойәган митинг лийын.

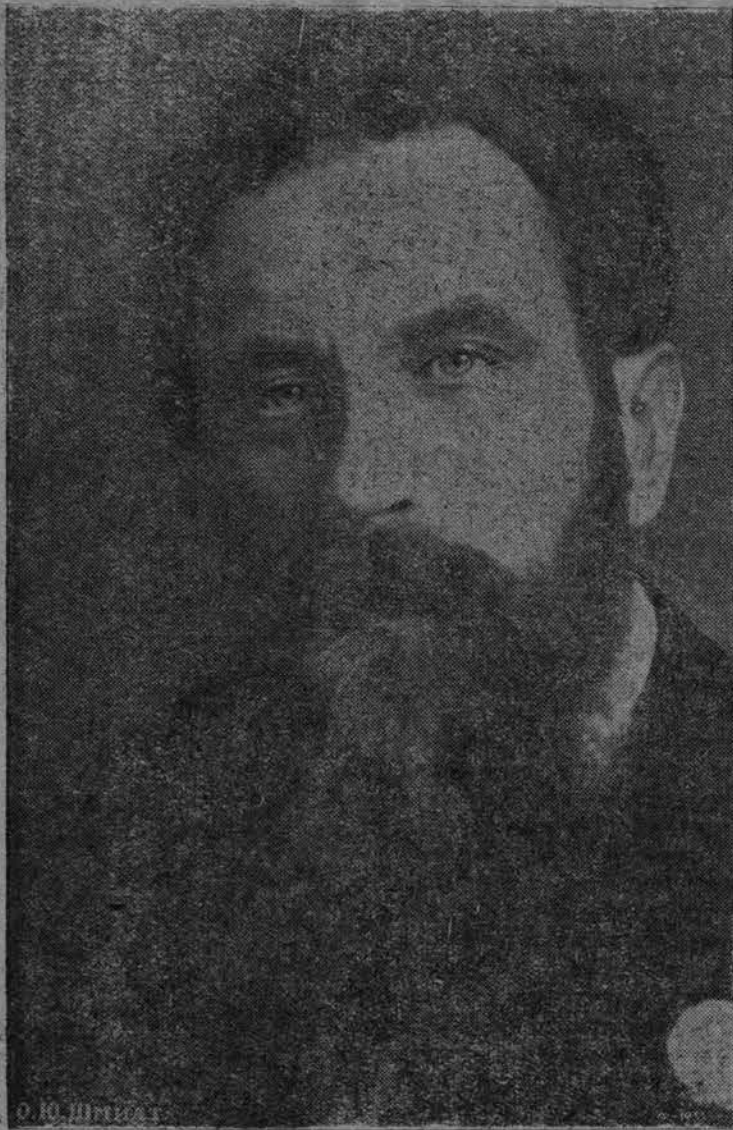
Митингыште комсомол

районысә удрамаш-шамыч учонын Отто Юльевич лүм дәнә Е. М. Михәйәва, Шмидт, ВЛКСМ ЦК сәкрәтарь В. Ф. Пикина, З. Я. Жаднов йолташымт лийын. Нуно СССР Вәрховный Совет чыланат СССР Вәрховный депутатыш кандидат-шамыч Жаднов дән Пикина йолташымт митингыш погынышо-шамычым да чыла партия дән правительствы-гыннышо-шамычым да чыла прәдәннә, калыкын избиратель-шамычым ушан-интересыжым аралән мош-ымыштлан благодаритлышт.

Гэрой-большэвик Отто Йульйэвич Шмидт

ОТТО ЙУЛЬЙЭВИЧ ШМИДТЛАН

Мэ, пашазэ, инженерно-технический пашайэн, колхозник, служышо, студент, научно-пашайэн-шамыч, Йошкар-Оласэ да Йошкар-Ола районсо чыла шэмэр-шамыч, тланет, шэргэ Отто Йульйэвич, пламенный большевистский саламн кол-тэна.

Мэ, Йошкар-Оласэ да Йошкар-Ола районсо избиратель-шамыч, Национальность Советш Казанский избирательный округшто баллотироватлалаш калшымашым пумэт нэрэн увэрым кэлгэ куанымаш чувство дэна вашлийна.

Мэ тыйын вэрч путырак кугу куанымаш дэна голосоватлаш тунгалына. Вэт тыйын учонийн, большевикын, ий дэна лэвэдалтыш кумда Арктик исследователын, путынь илышэт мэмнан

алыште социализм вэрч Ленин-Сталин партийн кучедалмыжэ да илышыжэ дэна кылдалтын.

Мэ шинчэна, тый—большевик партийн вэрный эргыжэ—ончыкшымат мэмнан паша вэрч, Ленин-Сталин паша вэрч, коммунизм вэрч эпопеямыжэ кучедалаш тунгалат. Тидым шинчэн, мэ, тланет, Отто Йульйэвич, шкэнан йукнам пуэна.

Вийан лийжэ мэмнан кандидат, Совет Ушем гэрой Отто Йульйэвич Шмидт!

Вийан лийжэ мэмнан родины гэрой-жо-шамычым воспитатлышэ Ленин-Сталин кугу партий!

Вийан лийжэ пийалан илышым шочкышпо да ыштышэ, кугу гэний, шэмэр шамычын вожды—мэмнан родной да йоратышэ Сталин йолташ!

Йошкар-Оласэ шэмэр-шамычын О. Ю. Шмидт йолташ дэна вашлиймышт

Совет Ушем гэрой, талэ полбарник, академик Отто Йульйэвич Шмидт йолташым Йошкар-Оласэ избиратель-шамыч шукертсэе вучэныт. 21 ноябрьште пийалан избиратель-шамычын вучымашымт шуо, Национальность Совет депутаты кандидат шэргэ Отто Йульйэвич Йошкар-Оласкэ тольо.

Жап 11 шагатыш чаклана. Иубилейный площадьын колонно дэна 10 тужэм утла калык погынен. Пеш шуко знамя—шамыч

тиматлэ мардэж дэна лойгалтыт. Сталин йолташын да тудын ушан соратник-шамычын портретыштым кажэе колоннышто шуко ужаш лийэш. Иубилейный площадь оркестр йук дэна, пийалан избиратель-шамычын сэнгымэ маршым мурмышт дэна шэргылтэш.

Кенэга Совет урэм мугырым площадыш ныл автомашина-шамыч кудал тольыч. Машина—шамыч гыч куанэн вучымо шэргэ уна О. Ю. Шмидт йолташ, ВЛКСМ ЦК сэкратарь В. Ф. Пикина, Марий АССР Наркомвнутдел Карачаров, ВКП(б) обком сэкратарь пашам шуктышо Жаднов, Марий АССР Исполком председател П. И. Андреев, орденоносец Г. И. Игнатъев йолташымт лектыт. Калык Отто Йульйэвичым тунамак палэн, тудым вийан „ура“ кычкырен да куатлына совым кырен вашлийэш. Тэвэ нуно ужэ трибунышто улыт, но калыкэрэ шэргэ уна-шамычым, большевик партийн преданне эргыжэ дэн удыржым куанэн саламла.

Жаднов йолташ митингым почэш. Трибунышто скромный Отто Йульйэвич куанышэ калыкым шыр-гыжын онча.

Первой мут олосэ пашазэ-шамыч лум дэна ойлаш Герасимов йолташлан пуалтэш. Тудо пашазэ-шамыч лум дэна О. Ю. Шмидт, В. Ф. Пикина да Г. И. Игнатъев йолташымтым шокшын саламла.

—Мэ шкэнан йукнам Ленин-Сталин партийн пашажэ вэрч шогышо преданне О. Ю. Шмидтлан, В. Ф. Пикиналан, Г. И. Игнатъевлан 12 декабрьште пуэна,—манын Герасимов йолташ шкэ мутшым компарта.

Колхозник—шамыч лум дэна Хлебников йолташ СССР Верховный Совет депутаты кандидат-шамычым—Шмидт, Пикина, Игнатъев йолташымтым саламлыш да нунын кандидатурышлан йукым пуаш ужны ойлыш.

Варажым научно пашайэн-шамыч лум дэна Лесов

технический институтын профессоржо Тышкэвич, рвзэе избиратель—шамыч лум дэна Курсков йолташ, Йошкар-Оласэ удрамаш-шамыч лум дэна Пединститутын студэнкажэ М. Йермолайэва йолташымт выступатлат.

Нунын почэш ВЛКСМ ЦК сэкратарь В. Ф. Пикина йолташлан мут пуалтэш. Пикина йолташым чыла избиратель-шамыч кужун совым кырен вашлийыт. Пикина йолташ Национальность Совет депутаты кандидатлан тудым выдвигатлымылан марий калык-лан туам каласа да тидэ кугу ушанымашым чап-лына шукташ сбрэн оила.

Варажым орденоносец Игнатъев выступатлыш. Григорий Игнатъевич, Сталин йолташын шыадымэ 7-8 миллиард пуд шурно-лектыш вэрч кучедалмыжэ нэргэн оила.

Кугу да пеш простой рэчим Совет ушем гэрой, йуштэ арктикым сэнгымэ Отто Йульйэвич Шмидт йолташ ойлыш. Пугынь калык гэройын рэчим пеш кугу вниманий дэна ко-лышто.

О. Ю. Шмидт йолташ первойак тудым Национальность Совет депутаты кандидатлан выдвигатлышэ избиратель—шамычлан да митингыш погынышо шэмэр-шамычлан кугу таум каласа. Варажым тудо коммунист партий дэн тудын вождышо Сталин йолташын вуйлатымыжэ почэш мэмнан алыште кугу сэнгымаш-шамычымтышмэ нэргэн, Северный полбусым сэнгымэжэ нэргэн оила. Тыгак Шмидт йолташ пу-тынь Совет элын, пу-тынь тунбан палыме чельускин-ский эпопей нэргэн шарнэн оила.

Пытартышлан партий дэн правительством доверий-жым, калыкын доверийжым эше чаплын шукташ мутым пуа. Шмидт йолташын пы-тартыш мутшым митингыш погынышо калык кужун совым кырен, „Ура!“ кыч-кырен вашлийэш.

Митинг Сталин йолташ-лан да О. Ю. Шмидт йолташ-лан писемат праиматлыш-

ОТТО ЙУЛЬЙЭВИЧ ШМИДТ

Отто Йульйэвич Шмидт 1891 ийыште шочын. Тудо коммунист, Московский государственне университетын математик профессоржо. Научно-Педагогический пашам 1916 ийыште тунгалын. Эя ончыч Кийев университет математик кафедрыште приват-доцент-лан пашам ыштэн.

Отто Йульйэвич научно-педагогический пашайэн-шэла огыл, тудо Октябрь революцийн тунгалтын ийлажэ гычак вуйлатыме, совет пашаште активнын ышташ тунгалын. Эя первойак озанлык, вара прос-вещенье дэн наук пашаште лийын. Наркомпрос дэн Наркомфин коллегий член-лан, Центросоюз правле-ние членлан ыштэн, а вара, 1921-24 ийлаште Госиз-дат вуйлатышэ, Нарком-прос коллегий член, Госу-дарственне учонэ совет председателын заместител-жэ да тушто научно-технический секций пред-седател лийын ыштэн.

1927 ий гыч. Коммуни-стический академий прези-диум членлан шога да тушто 1930 ий мартэ йестест-вознание секцийн вуйла-та. Кызыт Отто Йульйэвич Шмидт йолташ Северный тегыз корно Главне уп-равлэнын начальникшэ.

Социалистический роди-нын ушан эргыжэ Отто Йульйэвич Шмидт йолташ коммунистический партий дэн Совет правительством заданыжым чэст дэна шуктэн шога. 1928 ийы-ште первой Советско-Гер-манский Памирский экспе-

дицийыште участвоватла. 1929 ийыште „Седов“ ле-докол дэна Франц Иосиф мландыш полбарне экспе-дицийн вуйлатын кайа. 1930 ийыште тудо ледокол дэна кокымшо каналан Франц Иосиф мландыш по-лярне экспедицийн нан-гайа, вара северный млан-дыш мийэн лектэш.

1932 ийыште правитель-ствын заданыжэ почэш „Сибиряков“ ледокол дэ-на ик навигацэ жапыште северный тегыз корно дэ-на Архангельск гыч Тихий океаныш мийэн лектэш. Тидэ пашам тудо чап-лын шуктэн. Совет правитель-стве Шмидт йолташын чап-лэ пашажым Ленин орден наградатымэ дэна палэм-дэн.

1933 ийыште Отто Йуль-йэвич Шмидт вуйлатымэ почэш „Чельускин“ паро-ход дэна Арктикын истори йыште лийдымэ кугу по-ходышталтын. „Чельускин“ паракход ий коклаш ышал-тын шаланэн гынат, Отто Йульйэвич Шмидтын мош-тэн вуйлатымыжэ дэна Че-льускин-шамыч мужест-венне утаралтын.

Тыгак нэла жапым боль-шевик гына чытэн кертэш. Большевик-шамыч кокла-гыч ик эн уста полбарник Шмидт йолташ уло тунба-лан луддымылык, мужест-венность примерым, боль-шевик-шамычын кэч могай кў пырдыж сэнгэн кертшэ примерым ончыктэн.

1937 ийыште совет пра-вительство дэн коммуни-стический партийн зада-нышты почэш Отто Йуль-

йэвич Северный полбусым экспедицийн организо-ватла. Тидэ экспедиций пеш чап-лын шукталтэш. Шмидт йолташын вуйла-тымыж почэш Северный полбус сэнгэн налалтэш.

Вож гычак шун шо-гышэ капиталистический государство-шамычлан со-циалистический элын кугу вийжым, сэнгаш лийдымэ куатлыш адак ик кана пэнгыдемдэн ончыктыш. Тыште эя первойак луд-дым полбарник, гэрой, большевик, социалистичес-кий родины чаплэ эргы-жэ Отто Йульйэвич Шмид-тын чаплэ пашажэ волгалт шога.

Отто Йульйэвич Шмидт йолташ нимо дечат лудды-мэ большевик. Коммуни-стический партий дэн Ста-лин йолташын воспитан-никшэ, Ленин-Сталин пар-тийлан, коммунистический общество ыштымэ пашалан мучапыдымн преданне учо-ный, академие Совет Ушем гэрой. Тудо уло вийжым, кумылжым совет родинылан пуэн. Садлан вэт тудым пу-тынь шэмэр калык йо-рата, пагала.

Арамак огыл Казанский избирательный округсо шэмэр-шамыч Отто Йульйэ-вич Шмидт йолташым На-циональность Совет де-путатыш кандидатлан вы-двигатлыныт.

12 декабрьште Марий АССР, Татар АССР да Мордва АССР-нсе шэмэр-шамыч совет родины дос-тойно эргыжэ—Шмидт йол-ташлан шкэ йукыштым пуат.

СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТ ДЭПУТАТЫШ МАРИЙ КАЛЫКЫН КАНДИДАТШЭ-ШАМЫЧ

Валентина Фёдоровна
ПИКИНА

Петроград. 1905 ийсе рэволюций дэч вара ола тыпланэ. Иыр-ваш полиций, шынчырыште шогышо пий самын пуйыштым пурит. Подпольныш кайше революционно пашазэ-шамыч шкэ пашаштым ыштенак ыштат. Революционно идэй йыр-ваш шарла,

кугу революцийлан йамдылаттыт... Теве тыгай жапыште, 1908 ийыште, Валентина Фёдоровна Пикина йолташ полиграфический промышленностьсо пашазэ йэшэш шочын да воспитатлактын.

Валентина Фёдоровна шкэ илышыжым курйерша паша гыч тунгалын. 1922 ийыште тунеммыжым чарнен, пашазэ кайа. Эн первойак ола мучко пакэтым, письмам да увэртымаш-шамычым нумалыштын. Иуштымат, шокшымат шуко чытен. Элын кушкын шогтымжо дэне пырля Валентина Фёдоровнат кушжын. Курйерша лийыныштышэ удыр гыч социалистическая элын замечательнэ удыржэ лийын.

1922 ийыште Пикина йолташ комсомолыш пура. Коммунистический партийын ушан помощникше—Ленинский комсомол Валентина Фёдоровнат воспитатлен.

Комсомол организаций Пикина йолташым „Севкабель“ заводыш станок воктен паша ышташ колта. Тушто Пикина йолташ ик шкэ пашажым гына веле огыл ыштэн, комсомол организацийын ушанен пумо—комсомол пашам виандаш полишмо задачмат чэстэ дэне шуктэн шогэн.

1929 ийыште Пикина йолташым комсомол райком шкэ аппаратышкыжэ паша ышташ налэш. Тушто тудо пашазэ молодёж образование дэне паша отдалым вуйлата. Тунамак тудым ВЛКСМ райком членлан, бюро членлан да пашазэ, кресаньке дэне красноармейэц депутат-шамыч район совет членлан сайлат. Тудо ийыштак дэжэбрыште ВЛКСМ Ленинград область комитет Пи-

кина йолташым шкэ аппаратышкыжэ отозватла. Тушто кадр отдал вуйлатышылан ышта.

Пикина йолташ чыла пашаштат чаплэ примерым ончыктэн. Ленинский комсомолын ушанен пумо пашажым чаплын шуктэн. 1930 ийыште Пикина йолташ партий членыш пура.

1931 ийыште комсомол область комитет Пикина йолташым ик ответственнэ пашаш—учёбне строительнэ комбинат директорлан выдвигатла. Тиде лач Тунхамбалсе Рвэзэ кэчэ годым лийын. Тиде ответственнэ участкыште Валентина Фёдоровна 1934 ий мартэ ыштэн. Варажым комсомол дэне партийнэ организаций верысе промышленность управленшыш выдвигэньэ шот дэне паша ышташ колтат. А 1935 ий апрельыште Пикина йолташ ВЛКСМ Ленинград обком секретарьлан выдвигатлатэш. Пашам мошгөн ыштымжылан Ленинский комсомолын 10-шо съезде-шынжэ Валентина Фёдоровна Пикина йолташ ВЛКСМ Центральный Комитет секретарьлан сайлатэш.

Теве тыгэ Пикина йолташ социализм элын Сталинский вичийаш планшамычше дэне кушкын шогымо дэне пырля кушкын, виангын.

1937 ий 29 октябрьыште лийше Йошкар-Ола комсомол актив погынымаш да Йошкар-Оласе избирательный округысо чыла шемер-пашамыч Пикина йолташым Национальность Совет депутатыш кандидатлан выдвигатлен.

Мэ, коммунистический партийнэ да чыла шемер калыкын достойно удиржылан—Валентина Фёдоровна Пикина йолташлан социализм элын высше организациишкыжэ—Национальность Совет депутатыш сайлаш, шкенан йуэнам пуэна.

Мэ, коммунистический партийнэ да чыла шемер калыкын достойно удиржылан—Валентина Фёдоровна Пикина йолташлан социализм элын высше организациишкыжэ—Национальность Совет депутатыш сайлаш, шкенан йуэнам пуэна.

Марбумстрой стахановка Анна Афанасьевна Толстова мамнан республикыште тыгай палыме да почетан йог. Лопатин избирательный округысо шемер-пашамыч тудым Национальность Совет депутатыш кандидатлан выдвигатлен.

Честнэ да уло кумыл дэне, уло вий дэне йобратэн,

Кугыжан Россияныш пугырак нэлэ условияштыжэ илышэ марий калык, лу дэне улшо моло тыгыдэ национальность самынак, намынбар чаманыдэ эксплуатироватлатше, палэ колониальнэ калык ыльэ. Кугыжан строй тудым колэн пытымашкэ шуктэн ыльэ. Кугу Октябрь Социалистический революций гына марий калыкым тыгай нэлэ, орлык илыш гыч утарыш да волгыдо, пийалан илыш корныш лукто.

Революцийн кугу вождыш-шамычын Ленин дэне Сталиннэ шочкытмо большевик партийнэ мудрый национальнэ политикше шкэ кугу пашажым ыштэн. Чыла национальностылан шкэ эрыкнэ дэне виангаш кумда корным почмо. Марий калык у илышым ышта. Тудо калыкын предатель-жэ-шамычым, революций дэне палатыма эксплуататорский классын подонкыжым, буржуазнэ националист-шамычым шкэ корныжо умбач уштын, большевик партий почэш пеггыдын да ушанлыш у, ыныртымашан, пийалан илышыш кайа.

Творческий йолталтмашын толкынешыжэ лу, шуд дэне у йог-шамыч шочыт.

Общественно-политик да культурный илыш фронтыш тиде толкынак марий калыкын ик эн сай эргыжым, рвэзэ Марий республик Исполком председател Пётр Ильич Андреевым луктын. Марий калык тудым, шкенжын верный эргыжлан шотлэн, Верховный Совет депутатыш кандидатлан выдвигатлен.

Пётр Ильич Андреев 1900 ийыште Шернур район, Нурбэль йал совет Андрей починка йалэш серадняк кресаньке йэшэш шочын. 1913 ийыште тудо двухкласснэ училищым тунем пытарэн. 1918-20 ийлаште тудо Шерну-

рысо педагогический курсышто, 1925-28 ийлаште Моско оласе Плеханов лумэш калык озанлык институтышто тунем.

Революцийн первой кэчыжэ гычак Пётр Ильич Андреев революций могорыш шогалэш. Тудо рвэзэ Совет властьюм арылашаш вэрч уло вийжым пыштэн-пижэш. 1920 ийыште Пётр Ильич ВКП(б)

членыш пура. 1920-21 ийлаште Батке губерня Малмыж олаште политкомиссарлан да ВКП(б) Уком ОРПО секретарьлан пашам ыштэн.

1920 ий гыч Андреев йолташ түрлө ответственнэ комсомольский, партийнэ, озанлык пашаштэ ышта.

1921-22 ийлаште тудо ВЛКСМ Кантком секретарьлан да ВЛКСМ ОК Орготдел вуйлатышылан, 1922 ий гыч 1923 ий октябрь мартэ ВКП(б) Кантком секретарьлан да ВКП(б) ОК агитпропотдел вуйлатышылан пашам ыштэн.

1923 ий октябрь гыч тунгалын тачэ мартэ, калык озанлык институтышто тунеммыжэ дэч посна, эреак ответственнэ область озанлык пашаштэ ышта.

1931 ийыште Маритранлэс организоватлатэш. Тиде кугу транспортно организационнэ вуйлатымашкэ пашам ыштэн кертше,

кугу способностыан командирым, чолрам йамдылмаштэ порадкым ыштэн кертше талантан организаторым шогалташ кўлын. Тиде кугу почетан паша Андреев йолташ умбак пышгалтэш. Путэй сообщёньэ Наркомат Андреев йолташым Маритранлэс начальниклан шогалта.

Кугу способностыан командир да талантан организатор Пётр Ильич чолдра промышленностыым пеггыдэ йол умбак шогалта. Тудын вуйлатымыжэ почэш куд ий коклаште пугырак кугу сэгымаш ышталтын. Тудо шкэ вуйлатыме пашаштыжэ эреак массе коклаште лийын, кумда массылан енгертэн чолдра промышленностыым сэгымаш гыч сэгымашыш кондэн. Андреев йолташ почэш кодшо участкылашкэ—чолдра йамдылмашкэ, сплавышкэ шкэ лэктын, шкэ вуйлатэн. Кўртнэ корно транспортлан чолдра пумо шотышто Маритранлэс правительствын заданыжым ик кана огыл сэгымаш дэне шуктэн. 1936 ий апрель тылзыште Совет правительствэ Пётр Ильич Андреевын заслугыжым достойно аклэн, тудым Знак почота ордэн дэне наградитлен.

1937 ий майыште марий калык шкенжын верный, партий дэне родинылан преданнэ эргыжлан кугу пашам ушанен пуа—П. И. Андреевын Марий АССР Исполком председателылан сайла.

Андреев йолташ шуко гана ВКП(б) Обком дэне Марий АССР Исполком членлан сайлаттын.

Пётр Ильич Андреевын, марий калыкын эн сай эргыжын илыш корныжо тыгай. Тудым Ленин-Сталин партий воспитатлен да куштэн.

Мутат укэ, марий калык мемнан пелэдше родинын верный эргыжлан—Пётр Ильич Андреевлан шкэ йуэным пуа.

Анна Афанасьевна ТОЛСТОВА

Иштыме паша Анна Афанасьевна Толстова тыгэ палымым да почетан йогым ыштэн. Тудо йорло кресаньке йэшэш, 1913 ийыште ожнысо Козмодемьянск уездеш, кызытсе Кырык-Мари районушто шочын. Изижэ годсак ачажэ дэне пырля кындым пыкше гына шочкытмо мландыште нэлэ пашам ыштэн. „Красный Богатырь“ колхознэ организаватлыме дэч вара веле Толстова-шамычын йэшэжэ ласкан шулалтын.

1935 ийыште пычкымыш марий удыр Анна Толстова мамнан областыште кагаз комбинатым ышташ туналме нэргэз да, шкенжын первый промышленнэ гигантым ышташ чыла ра-

йон гыч калыкын каймыжэ нэргэз палыш. Анна Толстова тушко кайыш.

Строительствын первой кэчыжэ гыч тудо шем пашажэ шогалын, кўчык жапыште эн сай производственница лийэ. Тудым ончычын звеноводкалан, а варажым удраман бригаде бригадирлан выдвигатлышт. Толстова 64 йоган удраман бригаднэ вуйлаташ нўгалыа.

Толстова бригадыжэ камердобилкыште ыштыш, первой кэчэ гычак стахановский бригаде лўмым налын. Бригаде нормым кыдал шот дэне эреак 145 процент, Толстова шкыжэ—170—180 процент темыш.

Марий кагаз комбинат кэчын кушкын. Тудын дэ-

не пырля йог-шамыч кушкынт. Анна Толстова кушкын. Эртышэ жапыште тудо палыдынын вапталтын. Неграмотностьшым пытарыш, тунгалтыш школ образованым нальэ, эн сай общественница лийэ. 1936 ийыште тудым комсомол членыш приниматлышт. Толстова шкэ веле кушкын огыл, молодшамычмат куштэн. Тудын тыршымыжэ дэнак бригадыштыжэ чыланат грамотный лийыч. Комсомол организационнэ чыла порученийжым Толстова жапыште да сайын шуктэн.

Комсомолка Анна Толстова ик кана веле огыл (Мучаш 4-ше могорышто)

АННА АФАНАСЬЕВНА ТОЛСТОВА

(МУЧАШ)

премироватлэныт. Строй-
кын коллектившэ тудым
Марий республикын 11-ше
Чрезвычайнэ Совет сьезд
дэлегатлан сайлэн, тудлан
Марий Автоном Совет Со-
циалистический Республи-
кын Тун Законжым—Кон-
ституцийжым пэнгьдэм-
дымаштэ участвоватлаш
ушанэн пуэн. Анна Тол-
стован пашажэ чумыр рес-
публикан палэ лийн,
тудо шкэжэ рвэзэ Марий
республикын знатнэ да
почотан йенжэ лийн.

Тудо Архангельскыш лү-
мын тунемаш мийэн, тушто
кагаз производствыи слож-
во техникшым тунемын да
тужач диффузоршид лү-
мым валын квалифидиро-
ваннэ пашажэ лийн то-
лын.

Пычкымыш, забитэ, марий
удыр гыч—эн сложнэ тех-
нический комбинатын ква-
лификацие удрамаш
пашажэжэ лиймэ корно—
могай чаплэ да, тидын го-
дымак, паш простой, важ-
нэ чэстнэ йенлан шуаш
лиймэ корно! Тиде корно—
Анна Толстован илыш да
паша корныжо. Лопатин
избирательный округысо
избиратель-шамыч Нацио-
нальность Совет депута-
тыш кандидатлан тудым
арам огыл вадвигатлышт,
тудо достойный кандидат!

Шкэван голоснам мэмнан
родинны доблэстнэ патри-
отшо - шамычлан, пашажэ
дэн красаньк - шамычын
пийалышт вэрч, социализм
вэрч тайныда кучедалаш-
шамычлан пуэн!

КАНДИДАТ-ШАМЫЧЫМ РЕГИСТРИРОВАТЛЫМАШ

* Национальность Советш сайлышашлан Кырк-
Марий 406 №-ан окружной избирательный комиссий
Национальность Совет депутатыш Иван Никонорович
Микеркин йолташын кандидатуржым 406 №-ан избира-
тельный округш регистрироватлаш пунчалын.

* Национальность Советш сайлышашлан Оршанкэ
399 №-ан окружной избирательный комиссийын пун-
чалжэ почэш, Пектубей район, Чиркэ йал совет Прам-
нэк лүмэш колхоз председателъ Василий Дмитриевич
Орехов йолташын кандидатуржым Национальность Со-
вет депутатыш Оршанкэ 399 №-ан избирательный окру-
гш регистрироватлымэ.

* Национальность Советш сайлышашлан Шэрнур
401 №-ан окружной избирательный комиссийжэ Марий
АССР, Шэрнур район, Лажйал йал совет "У кэчэ" кол-
хоз председателъ Александр Игнатьевич Фёдоров йол-
ташын кандидатуржым Национальность Совет депута-
тыш Шэрнур 401 №-ан избирательный округш реги-
стрироватлаш пунчалын.

* Национальность Советш сайлышашлан Кужэнэр
окружной избирательный комиссийын пунчалжэ почэш,
1913 ийыштэ шочшо, ВЛКСМ члэн, Льяждур йал совет
председателъ, Марий республик, Кужэнэр район, Льяж-
дур йал совет "У льяждур" колхозышто илышэ Васи-
лий Николаевич Богданов йолташын кандидатур-
жым Национальность Совет депутатыш Кужэнэр 400
№-ан избирательный округш регистрироватлымэ.

* Йоласал район, "Красное селище" колхоз пред-
седателъ Игнатьев Григорий Игнатьевич йолташым
Совет Сойуз депутатыш кандидатлан Сойуз Советш
сайлышашлан Йошкар-Ола 340 №-ан избирательный
округын окружной комиссийжэ регистрироватлэн.

* Йошкар-Ола район, Жуковсо туналтыш школын
учительницжэ—Кельбэдина Капитолина Михайловна
йолташым СССР Верховный Советын Национальность Со-
вет депутатыш кандидатлан Национальность Со-
ветш сайлышашлан Йошкар-Ола 398 шэ №-ан сельский
избирательный округын окружной комиссийжэ реги-
стрироватлэн.

Соломон Матвеевич Иванов ленинский комсомолын воспитанникшэ

Кызыт Иванов йолташым Удэ оласэ паравоз вагон
Бурят-Монгол АССР Сов-
нарком председателълан
пэнгьдэмдым. Иванов С. М.
йолташ Бурят Монгол рес-
публик, Аларский йал ай-
макш, 1912 ийыштэ шочын.

Иванов С. М. йолташ ком-
сомол организационштын ак-
тивнэ пашайенжэ. Мэсосо-
вожышто ВЛКСМ комитет
секретарьлан, алак Улан-

Удэ оласэ паравоз вагон
ыштыме заводшэ ВЛКСМ
комитетыштэ культуроп
отдел вуйлатышылан шогэн.
Улан-Удэ оласэ избиратель-
ный округын предвыборный
совещанье Соломон Матвее-
вич Ивановым Сойуз
Совет депутатыш кандидат-
лан вадвигатлэныт.

(„Ком. Правда“ гыч).

Толстовлан комсомолышто вэр лийман огыл

15 август марте у тунэм-
мэ ийлан чыла шотыштат
түрүс йамдылалт шуаш—
тыгай ыльэ партий дэн
правительствын директи-
вышт. Но йужо ораде ша-
мычлан тиде директив вы-
моат огыл витнэ. Нуно
тиде сроком тоштынак пу-
дыртылыт. Садланак Ор-
шанкэ кыдалаш ыкол ту
вемаш тунгалмэ дач кум
тылзэ вараг шкэ ситыды-
машыжым тбрлатэн шук-
тэн огыл.

Школ пörтын кокымшо
пачашыжым строитлаш по
шмак тунгалмэ. Школ
директор Толстовын строи-
тельствым лүмынак шуйап
тöчымыж дөнэ школ пörт
албат шукталтын огыл.
Школ стритлымын шуйа-
маштэ Толстовын вреди-
тельствыжэ ынде рашак
койын шога Строительствэ
дөбятник Шаров, пашажэ
шамыч Головкин, молат
күрүлтдэ йуаны кийэныт.
Йуамаш пуламашке Толсто-
ват ушнэн.

Толстов школ строитель-
ствыш налылыкым пурты-
лаш вэрч стройматериалым
растранижироватлэн. Тудо
тыгак учебнэ воспитатель-
нэ пашам түрлө сөмын
күрүлаш тыршэн. Толстовын
„вулатымыж“ дөнэ ынде
кум ий лийэш школ учеб-
нэ-производственнэ план
дач посна пашам „ышта“.
Тыгак школын чыла паша-
жэ самотыкыш кудалтал-
тын Школ могай цөлэ вэрч,
могай кадрым йамды ышаш
вэрч кучедалаш, йөршынат
палэ огыл Тиде—прямой
вредительствэ!

Воспитательнэ пашам
күрүлаш, вредительствым
көлгөмдылаш вэрч Толстов
педколлективым тушман
йен-шамыч дөнэ лүмынак
шукангдэн. Толстов, Крас-
новын калык тушман ул-
мыжым шинчымыж ум-
бачак тудым шкэ лэкшэ
паша ышташ ұжыктэн
да Красновлан йатыр жап
марте орудоватлашыжэ
эрыкым пуэн. Тушман Крас-
новын ватыжэ Репина алыт
историклан пашам „ышта“.
А Толстов мучашдымын
беспечный улымыж дөнэ Ре-
пинан осал пашажым йөр-
шынат ок уж. Учителыня-
ца Жукова,—марий йоча
шамыч тунемаш способный
огытыл,—манын оалэн кош-
тын. Тыгай контрреволю-
ционный пашат Толстовын
шинчажалан пөрвөн огыл.

Учитель комсомолэц ша-
мыч (Софронова, Яндуло-
ва, Рыбаков, молат) чыла
тыгай базобразий вастарэш
кучедалаш олмэш, туды
көлгөмдыш вэлэ полнат.
Оршанкэ кыдалаш шко-
лышто тыгай кугу ситыды-
маш улмылаш кбрэк 1-ше
чыркым начар пытарымэ
5-7 класслаште „плохо“
отметке гына 374 шуэш,
а 8-10 класслаште 115 „пло-
хо“ отметке уло. Туге гы-
нат предметнэ кружок-ша-
мычым, консультацийым
организатлыме огыл. Ту-
нык ышо-шамыч Репина,
Рыбаков заныагыш варап
кодын коштыт, шуыж
голым йамдылалтдэ толыт,
нунын могырым заньати
йым күрүлашат чүчкыдын
лийда.

Школышто ыногай по

литик-воспитательнэ пашат
ок ышталт. Садланак ту-
немшэ-шамыч коклаште
кредалмаш лийда. Тунэм-
шэ-шамыч пырдыж газетым
кушкэдэт, молэ осал па-
шам ыштылыт. Комсомол
организаций (тушто 32 йен
члэнлан шога) ыногай па-
шамат ок ышта. Пионер
организацийат пашам пэш
начар ышта. Интернацио-
нальнэ воспитанье йөршаш
ок кой. Садланак 117 пи-
онер гыч марий кокла гыч
5 йоча вэлэ пионерыште
шога.

Директор Толстов обще-
житийым шалдымыж го-
лым марий йоча-шамычым
шотышкат налын огыл. Кы-
зыт марий йоча-шамыч об-
щжитий дач посна куды-
ныт, 7-10 километр коклаш
йажнэ качын монгышт
коштыт.

Школышто ситыдымаш
пэш шуко уло. Но ситыды-
маш нөргөн ойлаш ок лий.
Толстов самокритикэ дөн
критикым йөршын тамда-
лын. Йен-шамыч кунам Тол-
стовын ситыдымашыжым
ончыктат гын, Толстов пы-
тыдыме репликым кышкаш
тунгалаш, „күсыныжым“ шук-
таш сбра.

Мэмнан шонымаштэ, тиде
чылажат случайнэ огыл.
Тушман пашан вожшым
муны лукташ да учебнэ-
воспитательнэ пашам пар-
тий дэн правительствын
гребованыж күйштыш
шындыман. Школышто туш-
ман пашалан шарлашыжэ
ёбным пушо Толстов он-
чыкыжэ директор постыш-
то вэлэ огыл, ленинский
комсомол радамаштат ли-
йын кертшып огыл.

Рово дөн ВЛКСМ райком
нөргөнат ик мынар мугым
каласыде ок лий. Рово кы-
далаш школ дөнэ йөршын
ок занматлэ Райкомол кы-
далаш школышто ситыды-
машым пытарыме нөргөн
альэ болтатла гына, кон-
кретнэ мерым ыномат ыш-
тэн огыл.

А. Яндалов.
К. Ленский.

***

Йалкор сзрыш почэш

„Рвэзэ Коммунист“ газе-
тш пэчэтлыдыме комсомо-
лэд Николайев Пётр—бур-
жуазный националист ка-
шак дөнэ кылым кучэ,
пырла йуны коштыжо
нөргөн. С. Крапивныйлан
(поп өргэ) школын участ-
кыште погымо шурным у-
мыж нөргөн „комсомолец“
йунокорын в зымо замөт-
ныжым ВЛКСМ Морко рай-
комын мер ышташ кол-
тымо ыльэ.

ВЛКСМ Морко райком
төргөн налын, тыгэ уверта-
ра: Николайев Пётр нөргөн
возымо „комсомолец“ йу-
нокорын замөкыжэ чыла чы-
ным ончыкта, райкомол бур-
ин рөшөныжэ почэш П.
Николайевым комсомол гыч
лукмо.

Отв редактор—
Г. М. ЭРСКИИ.

Фёдоров Иван.